

kedesei elől Csik megyéből igen sokan menekültek Moldvába. Ott azonban csak néhány évig maradtak, s aztán Mária Terézia engedelmével Bukovinába telepedtek át. Így keletkeztek a bukovinai, szintén csángóknak nevezett telepek: Hadikfalva, Andrásfalva, Istensegits, Fogadjisten, Józseffalva s még kettő, mely azóta elpusztult. E bukovinai telepek nyelvjárásáról, sajnos, még igen keveset tudunk; lényegében valószínűleg még ma is megegyezik a csiki nyelvjárással. Megemlíthető még végül, hogy a bukovinai csángók egy része a múlt század 80-as éveiben visszatelepedt az anyaországba, részint Pancsova mellé (Hertelendyfalva, Nagvyörgyfalva, Rádayfalva), részint Arad megyébe Gyorokra. Ujabbban is történtek kisebb mértékű visszatelepedések Dévára és Marosludásra.

*

Ez alkalommal a székely és csángó nyelvjárás-területnek csak földrajzi határait és a velük kapcsolatos közjogi és telepedési viszonyokat óhajtottam ismertetni. Ha e körbe tartozó kérdések érdekelni fogják az Uj Élet olvasóit, más alkalommal talán egyik-másik székely nyelvjárású sajtóság keletkezése módját és történetét fogom ismertetni. Addig pedig mindnyájan, akiket gyöngédebb szívbeli kötelek fűznek a székelységhez, kísérik továbbra is érdeklődő figyelmünkkel Dani bá józsi *Hezzaszólásait*. Én magam nemcsak élvezettel, hanem elég gyakran nyelvészeti okulással is olvasom őket.

Horger Antal.

A szívünk, a vérünk visszahív.

Feltámadásos éjszakában valaha régen, messze-messze Napkeletről szöges korbáccsal kivert minket az Élet . . .

Feltámadásos éjszakában halott virrasztó éjszótén, tétován indultunk Napnyugatnak . . . gyáva, jött-ment árnyak gunyos hahotája kísért . . .

Bosszúra szorult ökölrel még megállottunk, de belénk-sajdult erőveszejtőn gyengeségünk s aláhulló béna karunkból tovább pergett a vérünk . . .

Döbbenetek riadtak a szívünkbe, hogy nincsen már senkink . . . semmink . . . Érzésünk is csak egy volt még — nem szeretet, nem gyűlölet, se jó, se rossz — mindent átfigó tájás . . .

Az Erőnk elhagyott, fiatalságunk egyszerre tovaillant, aggastyánná ért bús embereknek csupán csak a szívünk maradt meg s benne a tájás . . .

Aztán lázadó, végső Akarattal a szívünket is kiteptük s belevágtuk az éjszakába — Napkeletnek —, hogy az se, az se legyen . . .

Azóta nincs nyugvásunk . . .

Azóta az Elvesztett nyugtalansága hajt és hív . . .

A vérünket, érette ontott vérünket sugározza felénk, otthagyt a szívünk hívogató üzenetét küldi hozzánk . . .

De azóta, kihullott vérünket az léd ezertele mosta, szívünket mázsás szekerek kerekai hetedhét határon forgatták át . . .

Ezerfelől hív vissza a vérünk, hetedhét határról küldi a szívünk üzenetét . . .

Azóta nem Élet az élet! . . .

Azóta minden munkánkban felfigyelünk távolbarévedő szemmel, hallgató füllel, hívogató szókra . . .

Azóta napról-napra egyre erősebben, parancsolóbban halljuk, hogy a szívünk, a vérünk visszahív! . . .

Nem lehet nyugvásunk, míg ismét nem a miénk mind a hetedhét otthoni határ, ezer otthoni tájék! . . .

Es elindulunk egyszer! . . .

Szamos.

Külpolitikánk és a fajok tömörülése.

A társadalmi evolúciók közepette a külpolitikai élet is lassankint új alapokra helyeződik. Az egyes nemzetek, minthogy a világháború máról-holnapra eddig nem ismert gyorsasággal teremtett új államokat a régiak helyébe, bizonyos nyugtalanság érzetétől hajtva állandóan barátságos és szövetséges hatalmi kapcsolatok megteremtésén fáradoznak, a mik közepette mindjobban előtérbe nyomul a fajilag közel álló népek összekapcsolódása és egységessé tétele. Ma már az egyes államegyedekkel való számítás helyett a jövő terveit a szövetségesei népek tömegeire kell felépíteni. Ez a jelenség messzekiható hatásaiban és nagy horderejének felismerése nekünk magyaroknak is érdekünk, mert a bennünket körülölelő idegen faji tömörüléssel szemben meg kell szervezniük a velünk fajilag rokon nemzetek egységét, mielőtt elleneink hirdetett igazságaikkal ellentétben eme szükségszerű törekvéseinknek gáncsot vetnének.

Külpolitikánk fontosságát mindenki érzi és azon van, hogy tényleg meg is valósuljanak azok a célok, amelyek a biztos nemzeti jövőt hivatottak megalapozni. Nem a multon kell siránkoznunk, mert azt megváltoztatni nem áll módunkban, hanem annál nagyobb éleslátással kell kezünkbe vennünk jövőbeni külügyi érdekeink határozott irányu lefektetését. Ezért fontos számunkra, hogy külügyünk hivatalos irányítói miként vélik megvalósítani érdekeinket és mit látnak meg azokból. Annak a hangoztatása, hogy külpolitikánk csak magyar lehet, nem elégséges. A magyar nép külpolitikája „magyar” külpolitika marad, ha jó, ha rossz. A hivatalos tényezőknél meg kell látniok a korszerű szükségességeket. A külpolitikában többé esetlegességekre és bizonytalanságokra való számítás nem lehetséges, mert a külpolitikusok ezekre felépített balsikerű terveikért mindég a nemzetük fizetett meg legjobban és fog még inkább a jövőben. Ma, hogy a fajok tömörülése nyomul mindjobban előtérbe, jaj annak a népnek, amely elég meggondolatlanul saját kicsinységét dobja oda egy ellenséges faj hengere elé, mert a tömegek uralma a tömegek hatalmán törhet meg.

A magyarságot az európai népek ázsianak, idegennek tekintik és tudatában köztünk és köztük lévő faji különbségnek, nem szívesen nézik azt a hatalmi állást, amit ezer év alatt építettünk ki. Így magyarázható meg, hogy a trianoni szerződésben vérünkkel megszentelt földjeinket minden lelkiismeret nélkül jóleső érzéssel osztották fel az idegen fajú szomszédaink között. Az itt-ott megnyilatkozó barátságosabb, megértőbb áramlatokat sem szabad megvizsgálásuk nélkül elfogadnunk, mert azok mögött mindig megtalálható a felénk közeledő állam akár gazdasági, akár politikai érdeke és csak nemzeti erőnknek avagy javainknak saját céljaikra való felhasználására törekszenek. Nemzetünk létét nem lehet az idegen hatalmak esetleges jóindulatára bízni akkor, amikor ellenséges faj gyűrűje vesz körül bennünket. Épp ezért külpolitikánkban nem szabad eme kétes értékű, politikusok változásával megszűnhető jóindulatok keresésében kimerülnie, hanem alapvető munkával kell biztosítani a magyar állam szilárdságát olyan tömegek megszerzésével, amelyek kapcsolódása nem a bennünket való kihasználáson alapul, hanem fajilag való rokonságunk által éppen a bennünket összekötő testvériség követelte létfenntartás az, amely szükségszerűleg hozza magával a kölcsönös szövetségbe való tömörülést.